

Yrittäjyyskasvatuksen ja talousosaamisen linjaukset-työryhmän kokous

Kokoukseen osallistujat

Minna Balint (pj.)
Nina Penttisen (siht.)
Tomi Alakoski (ei läsnä)
Susanna Aro (ei läsnä)
Mirja Hannula (sij. Mikko Vieltojärvi)
Ilkka Eronen
Natalia Härkin
Mirja Hannula
Ulla Mäkeläinen (ei läsnä)
Tommi Karjalainen
Simo Karvinen
Mikko Kinnunen
Mari Kokko
Lauri Kurvonen
Sanna Lehtonen
Anna Mari Leinosen
Timo Pihkala
Mar Porres (ei läsnä)
Anu Raijas
Mette Ranta
Tarja Römer-Paakkanen
Juha Saukkonen (sij. Minna Tunkkari-Eskelinen)
Sami Suomela (poistui klo 10)
Auli Toom

opetus- ja kulttuuriministeriö
Opetushallitus
Suomen 4H-liitto
Maa- ja metsätaloustuottajien keskusliitto MTK
Elinkeinoelämän keskusliitto
Kuntaliitto
Työ- ja elinkeinoministeriö
Elinkeinoelämän keskusliitto
opetus- ja kulttuuriministeriö
opetus- ja kulttuuriministeriö
Lauttasaaren yhteiskoulu
Suomen Yrittäjät ry
Osuuskuntien Keskusjärjestö Pellervo ry
Opetusalan Ammattijärjestö ry OAJ
YES ry
Keski-Uudenmaan koulutuskuntayhtymä, Keuda
Lappeenrannan-Lahden teknillinen yliopisto LUT
Finlands Svenska Skolungdomsförbund FSS rf.
Suomen pankki
Oikeuspalveluvirasto
Yrittäjyyskasvatuksen Tutkimusseura ry
Jyväskylän ammattikorkeakoulu
Nuorten yrittäjyys ja talous NYT
Helsingin yliopisto

Aika: keskiviikko 4.2.2026 klo 09.00-11.00

Paikka: Teams

Käsiteltävät asiat

1. Puheenjohtaja avasi kokouksen 09.00.
2. Esityslista hyväksyttiin.

3. Edellisen kokouksen muistio hyväksyttiin.

4. Kuultiin asiantuntijaesitys nuorten talousosaamiseen liittyvistä tutkimuksista ja niiden tuloksia

Talousosaamisen neuvonantaja Anu Raijas ja erityisasiantuntija Mette Ranta esittelivät nuorten talousosaamisen ja talousopetukseen liittyvää tutkimusta.

- Nuorten talousosaamisen pääosin hyvällä tasolla.
- Sukupuolten välillä eroja. Nuorilla miehillä parempi taloudellinen tietämys, mutta myös ottavat enemmän riskejä. Nuorissa aikuisissa naisilla parempi talousosaaminen. Poikien kanssa keskustellaan enemmän varallisuuden kasvattamisesta kuten sijoittamisesta ja tyttöjen kanssa kuluttamisesta ja säästämisestä.
- Vanhempien taustalla on iso merkitys, kouluopetus tasaa sosioekonomisia eroja. Myös sosiaalisella medialla merkitys.
- Koulujen välillä maantieteellisesti erot eivät ole suuria, mutta koulujen sisällä oppilaiden välillä erot voivat olla suuria. Tässä näkyy kodin rooli sekä nuorten taloudellisessa tietämyksessä että asenteissa.
- Rahapelaaminen on lisääntynyt. Nuoret altistuvat myös petoksille ja huijauksille lisäksi ostokäyttäytyminen digitaalisissa ympäristöissä on varsin impulsiivista. Digitaalinen toimintaympäristö voi myös tukea talousosaamista.
- Nuorten talousopetuksessa tulisi opettaa kriittisyyttä ja maksutapojen turvallista käyttöä digitaalisissa ympäristöissä. Taloustietoa opetetaan useissa oppiaineissa, se koetaan osittain haasteelliseksi. Tutkimuksen mukaan muun muassa pelillisyyden avulla voidaan parantaa oppimista.
- Suomalaiset nuoret Pisa-tutkimuksessa OECD-maiden kärkikymmenikössä. Tutkimuksen mukaan Suomessa kouluilla erittäin tärkeä rooli talousopetuksessa ja siten talousosaamisen vahvistamisessa.
- Tulevat opettajat kokevat epävarmuutta talouden opettamisesta. Tarvitaan opettajien täydennyskoulutusta ja oppimateriaalien päivitystä. Talousosaaminen vaatii tietämystä, taitoja ja asenteita ja niihin kohdistettuja toimenpiteitä.
- OECD/INFE ja Euroopan komissio julkaisi lapsille ja nuorille suunnattu talousosaamisen viitekehyksen 2023, jota tulisi hyödyntää linjauksia laadittaessa.

Keskustelu esityksistä

- Tutkimuksessa talousosaamisen hajauttaminen eri oppiaineisiin koettiin haasteena. Koulun rooli talousopetuksessa tutkimusten mukaan on merkittävä. Yhteistyö oppiaineiden välillä on tarpeen, esimerkiksi lukioissa mahdollisuus integroituihin opintojaksoihin (esimerkiksi taloustieto ja matematiikka).
- Ammatillisella koulutuksella rooli tasa-arvon vahvistamisessa, koska opiskelijoiden taustat vaihtelevat paljon. Myös sukupuolten välisiä eroja tulisi vähentää. Tyttöjä ja nuoria naisia tulisi rohkaista talousosaamisessa ja itseluottamuksen kasvattamisessa.
- Rahapeliongelmat ja ylivelkaantuminen kasvussa, varsinkin valmiuksille toimia digitaalisessa toimintaympäristössä tarvitaan systemaattista tietoisuuskasvatusta. Johtuuko tilanne talousosaamisen puutteesta vai onko kyse laajemmasta hyvinvoinnin haasteesta? Keskusteltiin koulutusjärjestelmän mahdollisuuksista puuttua oppijoiden hyvinvoinnin haasteisiin laajemminkin. Talousosaamisen strategiassa huomioidaan rahapelaamisen liittyvät ongelmat.
- Taloustietämyksen on myös todettu suojaavan tarpeettomien riskien ottamiselta (kryptot, huijaukset, rahapelit). Digitaalinen toimintaympäristö on muuttanut kulutustottumuksia, lisää osaltaan velkaantumista esimerkiksi osamaksujen kautta.

- Linjauksessa tulisi huomioida miten opettajia tuetaan talousopetuksen toteuttamisessa. Opettajat tarvitsevat ajankohtaista oppimateriaalia. Opettajille järjestetään vuosittain täydennyskoulutusta (esimerkiksi Talous tutuksi).

5. Keskustelu linjausten valmistelun periaatteista

- Linjausten tulisi olla tutkimusperusteisia.
- Johdantoon esitettiin kuvattavaksi
 - perheen merkitys ja muut kokonaisvaltaiseen hyvinvointiin vaikuttavat asiat, jotka liittyvät talousosaamiseen ja yrittäjävalmiuksiin. Koulun rooli sosioekonomisten erojen vähentäjänä merkittävä ja sitä tulisi korostaa johdannossa.
 - kenelle linjaukset on suunnattu, tulisi huomioida myös tulevaisuushorisontti.
 - Koulutuksen tarkoituksena demokraattisen yhteiskunnan rakentaminen.
- Laaditaan noin viisi toiminnallista julistusta (suuntaviivaa), joiden alle kuvataan eri koulutusasteiden tavoitteet. Kuvataan koulutusasteiden toiminta jatkumona. Huomioon otettavaksi todettiin
 - toimenpiteiden kuvaus kansallisella tasolla, kuntatasolla ja oppilaitosten toiminnan tasolla. Visuaalisesti taulukossa voisi huomioida koulupolun jatkumot ja yhteydet opetussuunnitelmiin
 - yksilöllisen osaamisen vahvistamisen lisäksi tulisi tukea tiimissä oppimista ja yhteisöllisyyden rakentamista
 - yrittäjyyden kumuloituminen (osaamisen kehittyminen) eri kouluasteilla
 - Myös jatkuva oppiminen tulisi huomioida.
 - 4:n suuntaviivaotsikko sisältää paljon huomioitavia asioita toimintaympäristön muutoksista (esimerkiksi väestörakenteen muutos, alueiden ja kuntien elinvoima). Onko mahdollista jakaa kahden otsikon alle vai priorisoida osa yhden otsikon alle?
- Liitteistä keskusteltiin seuraavaa
 - Talousosaamisen sanaston hyödyntäminen, jotta käytössä yhteiset termit ja terminologia
 - Tärkeää tuoda näkyväksi miten erilaiset järjestöt ja toimijat toimivat kouluyhteisöjen tukena

6. Puheenjohtaja totesi muutokset kevään kokouksiin ja niissä käsiteltäviin asioihin.

7. Ei muita asioita

8. Puheenjohtaja päätti kokouksen 11.00.